

MAGDALENA JURCZUK

Uniwersytet w Białymstoku
<https://orcid.org/0009-0003-1348-6097>
mj77919@student.uwb.edu.pl

Non-Fungible Token (NFT) jako przedmiot umowy

Non-Fungible Token (NFT) as a subject of a contract

Abstract: The purpose of this paper is to classify the Non-Fungible Token as an object of a digital transaction and the nature of its acquisition contract. NFT is a digital asset can represent various content and is not a subject to a univocal classification. The analysis indicates that an instrument of entitlement best serves the essence of a token. In a broader sense, NFTs are categorised as proprietary interest. A NFT transaction is defined as a contract for the exchange of cryptocurrency for a digital asset. It is an important obligation of a party to the transaction to provide information on the token before entering into the contract. When assessing the NFT, its metadata and available information should be analysed.

Keywords: NFT, Non-Fungible Token, nonfungible token, blockchain

Wprowadzenie

W marcu 2021 r. Non-Fungible Token¹ cyfrowego kolażu pt. *Everydays – The First 5000 Days*, autorstwa amerykańskiego twórcy o pseudonimie Beeple², został sprzedany za kwotę prawie 70 mln dolarów. To wydarzenie stało się przełomowe, sprawiając, że galerie sztuki, biblioteki czy muzea zaczęły sprzedawać Non-Fungible Tokens (niewymienne tokeny) dzieł ze swoich zbiorów³. Niewymienne tokeny zdobyły także ogromną popularność wśród celebrytów, którzy wystawiali Non-Fungible Tokens swoich dzieł na sprzedaż. Wśród znanych osobistości znaleźli się m.in.: raper Snoop Dogg⁴, modelka Kate Moss⁵, tenisistka Serena Williams⁶. Sprzedane NFT reprezentują najczęściej zdjęcia, cyfrowe dzieła sztuki, utwory muzyczne itp. Wartość wielu sprzedanych niewymiennych tokenów mieści się w granicach od kil-

¹ Non-Fungible Token można przetłumaczyć jako „niewymienny token” lub „niezamienny token”. W niniejszej pracy zwrot „Non-Fungible Tokens” oznacza liczbę mnogą omawianych tokenów, tj „niewymiennie tokeny” lub „niezamiennie tokeny”.

² E. Gould, *NFTs – a flash in the pan or a sign of things to come?* | *Institute of Art and Law* <<https://ial.uk.com/nfts-a-flash-in-the-pan-or-a-sign-of-things-to-come/>> [dostęp: 3.09.2022]. Prawdziwe imię i nazwisko artysty brzmi Mike Winkelmann.

³ D. Ross, E. Cretu, V. Lemieux, *NFTs: Tulip Mania or Digital Renaissance?* [w:] *2021 IEEE International Conference on Big Data (Big Data)*, Orlando, FL, 2021.

⁴ *Celebrity NFT drops, ranked* | *Mashable* <<https://mashable.com/article/celebrity-nft-ranked>> [dostęp: 29.09.2023].

⁵ N. Salmi, *13 Celebrities Who Have Joined the Crypto Art Craze – NFTs Bella Hadid Emily Ratajkowski* <<https://www.lofficielusa.com/pop-culture/celebrities-on-the-crypto-art-craze/>> [dostęp: 4.09.2022].

⁶ J. Borg, *Serena Williams' NFT array now includes a new Bored Ape!* <<https://nftevening.com/serena-williams-nft-array-now-includes-a-new-bored-ape/>> [dostęp: 4.09.2022].

kudziesięciu do kilkuset tysięcy dolarów⁷. Również globalne korporacje zauważyły potencjał Non-Fungible Tokens i postanowiły skorzystać z rosnącego zainteresowania nimi. Adidas wprowadził kolekcję NFT z produktami cyfrowymi i fizycznymi. Non-Fungible Tokens firmy Adidas obsługują dostęp do wirtualnych gadżetów na platformie metaverse, a posiadacze tokena otrzymują też fizyczne ubrania z limitowanej kolekcji⁸. Wśród innych przedsiębiorstw zaangażowanych w tworzenie NFT są m.in.: Samsung Electronics, McDonald's⁹, Nike, Coca-Cola¹⁰, Redbull Racing¹¹, Gucci¹². Mimo że powyższe przykłady są jedynie nakreśleniem zastosowań NFT, to pokazują różnorodność, uniwersalność i elastyczność tokenów jako przedmiotów cyfrowych transakcji oraz działań marketingowych.

W literaturze nie ma jednolitej definicji Non-Fungible Tokens. Wskazuje się, że są to cyfrowe certyfikaty autentyczności zasobów cyfrowych przechowywanych przy użyciu technologii blockchain¹³. Plikiem cyfrowym może być m.in. grafika cyfrowa, wideo, zdjęcie. NFT jedynie reprezentują cyfrową treść, a ich niewymienność (niezamienność) przejawia się w tym, że każdy z nich jest wyjątkowy. Należy zatem wyraźnie oddzielić tokeny zamienne (np. kryptowaluty takie jak ether) od niewymiennych, unikatowych NFT. Niewymienne tokeny porównuje się do kart podarunkowych, e-bonów czy kuponów, które są nośnikami pewnego uprawnienia¹⁴. Z kolei to, co sprawia, że NFT jest wyjątkowy, to jego funkcjonowanie w ramach technologii łańcucha bloków (*blockchain*). „Zarejestrowanie” cyfrowego aktywa w łańcuchu bloków tworzy jego unikatowy dowód własności, czyli Non-Fungible Token. Blockchain zapisuje tytuł NFT, nazwisko twórcy oraz datę i godzinę umieszczenia go w łańcuchu bloków. Te informacje określane są jako „metadane”¹⁵. Mówiąc inaczej, NFT to plik metadanych zawierających wyjątkowy zestaw tokena ID i adresu smart kontraktu. Ten ostatni oznacza publiczny adres kryptograficzny istniejący w łańcuchu bloków. Dzięki niemu jest możliwa identyfikacja zbywcy i nabywcy tokena oraz wszelkie dokonane przy jego użyciu transakcje¹⁶.

⁷ D. Parkin, *Celebrity NFT collections ranked by value* <<https://www.cityam.com/celebrity-nft-collections-ranked-by-value/>> [dostęp: 4.09.2022].

⁸ *Adidas NFT już tu jest: witaj w Metaverse* <<https://www.adidas.pl/metaverse>> [dostęp: 4.09.2022].

⁹ G. Weston, *Top 10 Companies investing in NFT* <<https://101blockchains.com/companies-investing-in-nft/>> [dostęp: 4.09.2022].

¹⁰ *Ibidem*.

¹¹ *Oracle Red Bull Racing Full Charge: Factory Pass NFT Auction* <<https://www.bybit.com/promo/nft-events/full-charge-factory-pass/>> [dostęp: 4.09.2022].

¹² *METAVVERSE & NFT | GUCCI® VAULT US* <<https://vault.gucci.com/en-US/story/metaverse>> [dostęp: 4.09.2022].

¹³ K. Grzybczyk, *Non-fungible token a prawo autorskie*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” 2022, nr 2, s. 7.

¹⁴ Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, *Stanowisko UKNF ws. wydawania i obrotu kryptoaktywami*, 2020.

¹⁵ L.H.R. Hayes, N.T. Himmelrich, *The Basics of Non-Fungible Tokens and NFT Transactions*, „The Licensing Journal” 2022, nr 5, s. 1–2.

¹⁶ K. Grzybczyk, *op. cit.*, s. 23.

1. NFT jako token użytkowy

W literaturze nie istnieje uniwersalne rozumienie pojęcia „token”, niemniej można się posłużyć następującą definicją: tokeny to prawne odpowiedniki udziałów w aktywach, zbiorów uprawnień lub roszczeń, które przysługują posiadaczowi danego tokena¹⁷. Natomiast w dokumencie pt. *Stanowisko UKNF ws. wydawania i obrotu kryptoaktywami* z 10 grudnia 2020 r. dokonano ogólnego podziału tokenów ze względu na ich funkcje¹⁸. Wyodrębniono m.in. tokeny użytkowe oraz tokeny inwestycyjne¹⁹. Tokeny użytkowe to rodzaj kryptoaktywów, które zapewniają użytkownikom możliwość nabywania towarów lub usług, jakie oferuje lub będzie oferował w przyszłości wydawca tokenów. To przede wszystkim ten rodzaj tokenów będzie porównywany do wspomnianych już voucherów, bonów, kart podarunkowych, biletów wstępu²⁰. Urząd Komisji Nadzoru Finansowego²¹ określił, że tokeny użytkowe są zbliżone do konstrukcji przyrzeczenia publicznego lub znaku legitymacyjnego. Trzeba jednak wspomnieć, że właściwości danego NFT mogą nie mieścić się w żadnej z tych kategorii.

Pojęcie przyrzeczenia publicznego zostało uregulowane w art. 919 § 1 Kodeksu cywilnego²², który stanowi, że ten, kto przez ogłoszenie publiczne przyrzekł nagrodę za wykonanie oznaczonej czynności, obowiązany jest przyrzeczenia dotrzymać. W literaturze wskazano, że przyrzeczenie wtedy ogłoszone jest publiczne, gdy może dotrzeć do nieokreślonej liczby nieoznaczonych osób²³. Ten warunek spełnia okoliczność, w której twórca NFT przyrzeka możliwość np. udziału w konferencji każdemu, kto kupi dany Non-Fungible Token, poprzez umieszczenie tej informacji w sieci społecznościowej, np. na X (wcześniej znanym jako Twitter). W opisanym przykładzie obowiązek wydawcy niewymiennego tokena będzie polegał na zorganizowaniu konferencji i dopuszczeniu do udziału w niej posiadacza NFT.

W art. 921¹⁵ k.c. ustawodawca nie zdefiniował pojęcia znaku legitymacyjnego. Człon „legitymacyjny” można powiązać z funkcją legitymacyjną papierów wartościowych, która pozwala na wykonanie zobowiązań, gdy dłużnik zaciągnął je wobec pewnej liczby anonimowych podmiotów. Znaki legitymacyjne należą, obok

¹⁷ *Cryptocurrencies and tokens* <https://www.ecb.europa.eu/paym/groups/pdf/fxcg/2018/20180906/Item_2a_-_Cryptocurrencies_and_tokens.pdf> [dostęp: 29.03.2023].

¹⁸ Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, *Stanowisko UKNF ws. wydawania i obrotu kryptoaktywami...*, s. 11–12.

¹⁹ *Utility Tokens vs. Security Tokens: What's the Difference?* <<https://crypto.com/university/utility-tokens-vs-security-tokens>> [dostęp: 17.09.2022].

²⁰ Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, *Stanowisko UKNF ws. wydawania i obrotu kryptoaktywami...*, s. 16.

²¹ *Ibidem*, s. 16–17.

²² Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1360 ze zm.), dalej: k.c.

²³ K. Mularski, *Komentarz do art. 919*, [w:] M. Gutowski (red.), *Kodeks cywilny*, t. 3: *Komentarz do art. 627–1088*, Legalis 2022, s. 1123–1125.

papierów wartościowych, do obszernej grupy dokumentów dłużnych, czyli dokumentów stwierdzających istnienie zobowiązania i określanych jako uznanie takiego długu²⁴. Co ważne, strony stosunków cywilnoprawnych mogą kreować na zasadzie swobody umów nowe, nieprzewidziane w przepisach szczególnych typy znaków legitymacyjnych, w tym te zdematerializowane²⁵. Znaki legitymacyjne mogą być imienne albo na okaziciela. Do tej drugiej grupy należy zaliczyć niewymienne tokeny. W tym kontekście należy stwierdzić, że Non-Fungible Tokens są jedynie środkiem dowodowym, który sam w sobie nie inkorporuje danego uprawnienia. Na przykład wstęp na konferencję będzie możliwy po okazaniu²⁶ tokena w odpowiedniej aplikacji na telefonie komórkowym. Do niewymiennego tokena jako znaku legitymacyjnego znajduje zastosowanie również art. 921⁷ k.c., zgodnie z którym spełnienie świadczenia do rąk posiadacza legitymowanego treścią dokumentu zwalnia dłużnika, chyba że działał on w złej wierze.

Kwalifikacja prawna Non-Fungible Token jako tokena użytkowego powinna się opierać na informacjach zawartych w metadanych NFT, jak również w mediach społecznościowych i na stronach internetowych danego wydawcy tokena. Należy również zaznaczyć, że w praktyce, jak się wydaje, najistotniejsze znaczenie ma koncepcja NFT jako znaku legitymacyjnego ze względu na możliwość łatwego określenia i weryfikacji kręgu podmiotów, którym dłużnik jest obowiązany spełnić świadczenie.

2. NFT jako token inwestycyjny

Tokeny inwestycyjne wyróżnia zawarte w nich uprawnienie charakterystyczne dla istniejących na rynku instrumentów finansowych. Większość kryptoaktywów, które generują świadczenia o charakterze inwestycyjnym, może zostać zakwalifikowana jako instrument finansowy. Urząd Komisji Nadzoru Finansowego²⁷ zaproponował podział tokenów inwestycyjnych na cztery kategorie. Ze względu na objętość niniejszego opracowania poszczególne grupy zostaną jedynie zasygnalizowane.

Do pierwszej grupy należą tokeny, które inkorporują prawa tożsame z prawami zawartymi w papierach wartościowych. W orzecznictwie oraz doktrynie przeważa stanowisko o obowiązywaniu zasady *numerus clausus* papierów wartościowych.

²⁴ M. Sobolewski, *Znaki legitymacyjne – istota i znaczenie. Problematyka przepisów dotyczących umówienia znaków legitymacyjnych*, „Zeszyt Studencki Kół Naukowych Wydziału Prawa i Administracji UAM” 2014, nr 4, s. 201.

²⁵ A. Michalak i in., *Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji: komentarz*, Warszawa 2016, s. 747.

²⁶ W doktrynie podkreśla się, że władanie dokumentem nie stanowi warunku koniecznego wykonywania prawa związanego z dokumentem. Zgodnie z art. 921¹⁵ § 2 k.c. dłużnik może świadczyć bez okazania mu dokumentu oraz może żądać okazania znaku legitymacyjnego przez osobę domagającą się spełnienia świadczenia. Ponadto dłużnik uprawniony jest do powstrzymania się od spełnienia świadczenia na rzecz osoby niewładającej dokumentem.

²⁷ Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, *Stanowisko UKNF ws. wydawania i obrotu kryptoaktywami...*

Oznacza to, że nie istnieje swoboda w tworzeniu nowych typów papierów wartościowych, w tym tych zdematerializowanych²⁸. Należy się jednak zastanowić nad możliwością wydania istniejących już typów papierów wartościowych (np. zdematerializowanych akcji lub obligacji) w postaci niewymiennych tokenów. Przepisy Kodeksu spółek handlowych²⁹ wprowadzają wiele obowiązków związanych z emisją nowych akcji, przede wszystkim podwyższenie kapitału zakładowego w drodze zmiany statutu (art. 431 § 1 k.s.h.). Ponadto akcje w formie tokenów byłyby możliwe tylko wtedy, gdyby system służący do prowadzenia depozytu papierów wartościowych opierał się na technologii blockchain, co obecnie nie występuje³⁰.

Do drugiej kategorii należą tokeny, które ze względu na inkorporowane w nich uprawnienia odpowiadają tytułom (prawom) uczestnictwa w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania. W obecnym stanie prawnym, w szczególności na podstawie ustawy o funduszach³¹, działalność właściwa dla przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania może być wykonywana jedynie przez profesjonalne podmioty działające w ściśle określonej formie prawnej. Gdybyśmy zakwalifikowali wyemitowanie tokenów jako działalność podobną do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania, to działalność ta mogłaby być wykonywana w ściśle określony sposób i jedynie przez określone prawem podmioty. Ponadto Urząd Komisji Nadzoru Finansowego podkreśla, że wydawanie takich tokenów, emitowanych poza systemem oficjalnego, dopuszczonego przez prawo obrotu, może zostać uznane za obejście przepisów o funduszach, a zatem sankcjonowane przez obowiązujące przepisy³².

W trzeciej kategorii znajdują się tokeny, które ze względu na inkorporowane w nich uprawnienia odpowiadają prawom przysługującym z innych instrumentów finansowych. Zgodnie z art. 3 pkt 28a Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi³³ przez instrumenty pochodne rozumie się m.in. opcje, kontrakty terminowe oraz inne prawa majątkowe, których cena lub wartość zależy od ceny lub wartości instrumentów finansowych, walut, stawek inflacji itd. Instrumenty pochodne nie podlegają tak szczegółowym regulacjom jak papiery wartościowe, natomiast z punktu widzenia prawa cywilnego są umowami. Na umowach zawieranych między wystawcą a nabywcą pochodnego instrumentu finansowego

²⁸ Ibidem, s. 20–21.

²⁹ Ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (tj. Dz.U. z 2022 r., poz. 1467 ze zm.), dalej: k.s.h.

³⁰ Przepisy k.s.h. nawiązują bezpośrednio do technologii blockchain, w przepisach dotyczących rejestru akcjonariuszy spółki akcyjnej (art. 328¹ § 3 k.s.h.) oraz prostej spółki akcyjnej (art. 300¹ § 3 k.s.h.). Jednakże w literaturze do tego pomysłu podchodzi się sceptycznie, wskazując na konieczność odpowiedniego dostosowania tej technologii oraz na brak zminimalizowania liczby pośredników.

³¹ Ustawa z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (tj. Dz.U. z 2022 r., poz. 1523 ze zm.).

³² Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, *Stanowisko UKNF ws. wydawania i obrotu kryptoaktywami...*, s. 27–28.

³³ T.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1500 ze zm.

nie spoczywają wymogi dotyczące formy ich zawarcia. Co istotne, wystawcą instrumentu pochodnego może być również osoba fizyczna. Instrumenty pochodne sklasyfikowane jako instrumenty finansowe z reguły powstają na mocy zawartej umowy, a warunkiem ważności umowy nie jest inkorporowanie uprawnień z niej wynikających w dokumencie. Wobec tego token mógłby być wyłącznie potwierdzeniem takiej transakcji zawartej w sposób cyfrowy³⁴.

Ostatnią, czwartą grupą są tokeny inwestycyjne oparte na prawach wynikających z udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. Przede wszystkim należy pamiętać, że udział w sp. z o.o. nie jest klasyfikowany jako papier wartościowy, toteż nie dotyczą go omawiane powyżej stosowne regulacje. Nie oznacza to jednak, że wystawienie przez taką spółkę tokenów inkorporujących uprawnienia zbliżone do uprawnień wspólnika sp. z o.o. (np. prawo do udziału w zysku) jest możliwe³⁵. Dochodziłoby wówczas do obejścia przepisów k.s.h. dotyczących formy powstania udziałów w spółce oraz formy zbycia udziałów w spółce.

3. NFT jako rzecz

Artykuł 45 k.c. wskazuje, że rzeczami są tylko przedmioty materialne. Z kolei waluty cyfrowe lub inne przedmioty zdematerializowane, mimo że zaliczamy je do mienia, nie stanowią rzeczy, gdyż nie są to dobra materialne³⁶. Oznacza to, że NFT nie może być ani przedmiotem własności (art. 140 k.c.), ani posiadania (art. 336 k.c.). Artykuł 44 k.c. wskazuje, że mieniem jest własność i inne prawa majątkowe. W doktrynie podkreśla się, że o ile przedmiotem własności (a także posiadania³⁷) mogą być tylko przedmioty materialne³⁸, o tyle do kategorii „innych praw majątkowych” można zaliczyć różnorodne cywilne prawa majątkowe. Ich przedmiotem mogą być też dobra niematerialne. Prawa majątkowe odznaczają się kilkoma cechami – przede wszystkim pieniężnym wymiarem wartości oraz związkiem z interesem gospodarczym lub ekonomicznym uprawnionego. Oprócz tego większość praw majątkowych ma jednocześnie charakter zbywalny³⁹.

³⁴ Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, *Stanowisko UKNF ws. wydawania i obrotu kryptoaktywami...*, s. 29–31.

³⁵ Ibidem, s. 31–32.

³⁶ M. Balwicka-Szczyrba, *Komentarz do art. 45*, [w:] M. Balwicka-Szczyrba, A. Sylwestrzak (red.), *Kodeks cywilny...*

³⁷ B. Wachta, „Własność” niewymienialnych tokenów (NFT), [w:] R. Bieda, Z. Okoń (red.), *Metaświat. Prawne i techniczne aspekty przełomowych technologii*, Warszawa 2022, s. 132.

³⁸ Z drugiej strony Tomasz Sokołowski i Krzysztof Żok (*Art. 44 k.c.*, [w:] M. Gutowski (red.), *Kodeks cywilny*, t. 1) sugerują bardzo szeroką interpretację pojęcia „własność”, tak by obejmowała również przedmioty niematerialne

³⁹ T. Sokołowski, K. Żok, *Art. 44 k.c.*, [w:] M. Gutowski (red.), *Kodeks cywilny*, t. 1: *Komentarz do art. 1–352*, Legalis/el. 2021.

W orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego (NSA) zakwalifikowano bitcoin (tj. wymienny token) jako rodzaj mienia w rozumieniu art. 44 k.c. Sąd stwierdził, że bitcoin jest przedmiotem innego niż własność prawa majątkowego⁴⁰. W ślad za tym orzeczeniem należy stwierdzić, że do pojęcia mienia, a ściślej – prawa majątkowego, oprócz wymiennych tokenów należy również zaliczyć tokeny niewymienne. Mimo to jednak należy pamiętać, że nawet jeśli tokeny nie mają materialnego charakteru, to nie można zamknąć rozważań na ich temat lakonicznym stwierdzeniem, że nie wpasowują się one w klasyczne ujęcie prawa własności. Nabywca danego NFT czuje się bowiem jego właścicielem i w taki sposób nim rozporządza⁴¹.

Ze względu na wielość funkcji, jakie może pełnić NFT, należy każdorazowo oceniać dane zawarte w tokenie, informacje i komunikaty dotyczące danego tokena, kontekst i warunki korzystania z danej platformy. Dopiero wówczas jest możliwe dokonanie kwalifikacji prawnej danego NFT i transakcji, która go dotyczy.

4. Kwalifikacja prawna umowy nabycia NFT

Na początku warto krótko przedstawić proces nabycia Non-Fungible Token. Aby sprzedać lub zakupić niewymienny token, należy założyć konto na platformie internetowej, która obsługuje proces „wybijania” (tj. tworzenia NFT) oraz nabywania tokenów. Do najpopularniejszych platform należą Opensea oraz Mintable. Trzeba też być posiadaczem cyfrowego portfela, np. Metamask, w którym przechowuje się kryptowaluty. Kryptowaluty służą do płatności za każdy nabyty NFT oraz do uiszczania opłat za tzw. gaz, o którym jest mowa dalej. Każdy, kto chce stworzyć swój niewymienny token, musi wgrać cyfrowe aktywo (np. grafikę lub wideo) i zlecić jego „wybicie” na łańcuchu bloków. Należy podkreślić, że treść cyfrowa (np. grafika) nie jest przechowywana w blockchainie⁴². Zazwyczaj w łańcuchu bloków umieszczone są dane dotyczące tokena, w których zawarty jest adres URL prowadzący do treści cyfrowej. Każda sprzedaż tokena oznacza dodanie informacji o transakcji na blockchainie. Procesy związane z obrotem niewymiennymi tokenami zużywają energię, dlatego strony internetowe obsługujące transakcje pobierają opłatę zwaną „gazem” (*gas*), która pokrywa te koszty. Opłaty za gaz mogą być ponoszone, gdy token jest tworzony lub sprzedawany⁴³.

Zasadniczą kwestią jest to, czy potocznie używane sformułowania „kupowanie” oraz „sprzedawanie” Non-Fungible Token oddają charakter prawny omawianej transakcji. Umowa sprzedaży została określona w Tytule XI k.c. Artykuł 535 k.c.

⁴⁰ Wyrok NSA z dnia 6 marca 2018 r., II FSK 488/16, ONSAiWSA 2019, nr 5, poz. 81.

⁴¹ B. Wachta, op. cit., s. 134.

⁴² L.H.R. Hayes, N.T. Himmelrich, op. cit., s. 1–3.

⁴³ Y. Chandra, P. Munoz, *Non-fungible token-enabled entrepreneurship: A conceptual framework*, „Journal of Business Venturing Insights” 2022, t. 18, s. 2–4, <https://doi.org/10.1016/j.jbvi.2022.e00323>.

stanowi, że przez umowę sprzedaży sprzedawca zobowiązuje się przenieść na kupującego własność rzeczy i wydać mu rzecz, kupujący zaś zobowiązuje się rzecz odebrać i zapłacić sprzedawcy cenę. Choć na podstawie art. 555 k.c. przedmiotem umowy sprzedaży może być zbywalne prawo majątkowe (do którego można zaliczyć niewymienny token), to należy przybliżyć kodeksowe pojęcie ceny. Zapłata ceny może być dokonana w dowolnej walucie fiducjarnej, również w sposób bezgotówkowy⁴⁴. Mimo to kryptowaluty nie są objęte pojęciem „cena”, gdyż nie można ich zaliczyć do walut na gruncie omawianego przepisu. Waluta bowiem powinna być m.in. prawnie uznana i powszechnie akceptowalna, a kryptowaluty nie spełniają tych wymagań. Ponadto na gruncie polskiego prawa nie można traktować kryptowalut na równi z prawnymi środkami płatniczymi, gdyż nie funkcjonują one jako instrument rynku pieniężnego w rozumieniu odrębnych przepisów⁴⁵.

Wobec powyższego transakcję NFT można by zakwalifikować jako umowę zamiany z art. 603 k.c. w zw. z art. 555 k.c. To oznacza, że umowa zamiany może również dotyczyć praw, energii i wody. Definicja umowy zamiany została zawarta w art. 604 k.c.: przez umowę zamiany każda ze stron zobowiązuje się przenieść na drugą stronę własność rzeczy w zamian za zobowiązanie się do przeniesienia własności innej rzeczy. Co do zasady, przedmiotem świadczeń stron, które zawarły umowę zamiany, mogą być wszelkie zbywalne dobra materialne i niematerialne⁴⁶. W odróżnieniu od sprzedaży żadna ze stron umowy zamiany nie jest ograniczona obowiązkiem zapłaty ceny. Ponadto nie mamy do czynienia z charakterystycznym dla sprzedaży rozróżnieniem sytuacji prawnej sprzedawcy i kupującego⁴⁷. Umowa zamiany jest umową dwustronnie zobowiązującą i wzajemną, której główną cechą stanowi wzajemna zależność między świadczeniami określana przez strony umowy. Jedna strona zobowiązuje się świadczyć dlatego, że otrzyma świadczenie od drugiej strony⁴⁸. W przypadku zamiany kryptowaluty na NFT przepisy nie nakładają obowiązku zachowania konkretnej formy umowy, co umożliwi dokonanie cyfrowej transakcji.

5. Prawa i obowiązki stron umowy

W literaturze wskazuje się, że charakterystyczne dla umowy zamiany jest to, iż podstawowe obowiązki obu stron i treść ich świadczeń są takie same, różny jest tylko przedmiot świadczenia każdej z nich⁴⁹. Obowiązki obu stron umowy zamiany kryp-

⁴⁴ B. Gliniecki, *Art. 535 k.c.*, [w:] M. Balwicka-Szczyrba, A. Sylwestrzak (red.), *Kodeks cywilny...*

⁴⁵ Wyrok WSA w Warszawie z dnia 11 września 2015 r., III SA/Wa 3374/14, LEX nr 1940733.

⁴⁶ A. Olejniczak, M. Rakiewicz, *Art. 603 k.c.*, [w:] M. Gutowski (red.), *Kodeks cywilny*, t. 2: *Komentarz do art. 353–626*, Legalis/el. 2022.

⁴⁷ *Ibidem*.

⁴⁸ Wyrok SA w Białymstoku z dnia 9 listopada 2017 r., I ACa 448/17, LEX nr 2412768.

⁴⁹ A. Brzozowski, *Umowa zamiany*, [w:] A. Brzozowski i in., *Zobowiązania. Część szczegółowa*, Warszawa 2021, s. 85–86.

towaluty na NFT obejmują przede wszystkim wydanie rzeczy oraz współdziałanie przy odbiorze świadczenia wzajemnego⁵⁰. Wydanie przedmiotów umowy zamiany odbywa się w sposób zautomatyzowany dzięki zastosowaniu smart kontraktów, które również niejako zastępują obowiązek współdziałania. Obu stronom transakcji przysługują też uprawnienia z tytułu rękojmi, choć w praktyce, ze względu na anonimowość technologii blockchain i zautomatyzowany charakter, będzie to bardzo utrudnione. Transakcje są przeprowadzane z użyciem adresu portfela kryptograficznego, który nie jest powiązany z prawdziwą tożsamością właściciela portfela. Jeśli zatem nie ma możliwości zidentyfikowania współkontrahenta, dochodzenie należytego wykonania umowy staje się bezprzedmiotowe.

Ze względu na charakter obrotu niewymiennymi tokenami dodatkowym obowiązkiem tej strony umowy, która świadczy Non-Fungible Token, jest udzielenie drugiej stronie, przed zawarciem umowy, potrzebnych wyjaśnień o stosunkach prawnych i faktycznych dotyczących tokena (art. 546 § 1 k.c.). Obowiązek można by wypełnić poprzez umieszczenie odpowiednich informacji na stronie internetowej danej aukcji lub poprzez wiadomości zamieszczane w sieciach społecznościowych, takich jak X czy Facebook.

Podsumowanie

Non-Fungible Token jest cyfrowym aktywem, które może reprezentować różnorodne treści, np. zdjęcia, materiały wideo. Jego popularność i szerokie zastosowanie sprawiają, że istnieje wiele możliwych kwalifikacji niewymiennego tokena. Istnieją bowiem m.in. tokeny użytkowe i inwestycyjne oraz te, które wymykają się jednoznaczny ocenom. W literaturze NFT porównywane są do kuponów lub biletów wstępu, co wyraża ich funkcję jako tokena użytkowego. Przeprowadzona analiza Non-Fungible Tokens sugeruje, że instrumentem prawnym, który w największym stopniu realizuje ich istotę, jest znak legitymizacyjny na okaziciela (art. 921¹⁵ i n. k.c.). Za koncepcją NFT jako znaku legitymacyjnego przemawia również to, że można wówczas określić krąg podmiotów, którym dłużnik jest obowiązany spełnić świadczenie. W szerszym znaczeniu, w ślad za orzecznictwem sądów administracyjnych dotyczącym kryptowalut, Non-Fungible Token można zaliczyć do pojęcia mienia, a ściślej – prawa majątkowego.

Mimo że niniejszy artykuł nie wyczerpuje potencjału rozważań na temat NFT, to na podstawie zaprezentowanych przemyśleń umowę nabycia niewymiennego tokena można określić jako umowę zamiany. W zasadzie zatem transakcja nabycia NFT oznacza zamianę odpowiedniej kryptowaluty (np. ether) na cyfrowe aktywo, składające się przynajmniej z unikalnego oznaczenia token ID oraz adresu smart

⁵⁰ A. Olejniczak, M. Rakiewicz, op. cit.

kontraktu. Należy także pamiętać, że ważnym obowiązkiem strony transakcji, która świadczy NFT, jest udzielenie współkontrahentowi, przed zawarciem umowy, potrzebnych wyjaśnień o stosunkach prawnych i faktycznych dotyczących tokena. W każdym przypadku, dokonując oceny tokena, należy analizować jego metadane oraz dostępne informacje i komunikaty. Dopiero wówczas jest możliwe dokonanie kwalifikacji prawnej danego NFT i transakcji, która go dotyczy.

BIBLIOGRAFIA

- Balwicka-Szczyrba, M. (2022). *Komentarz do art. 45*, [w:] M. Balwicka-Szczyrba, A. Sylwestrzak (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz*. LEX/el.
- Brzozowski, A. (2021). *Umowa zamiany*, [w:] A. Brzozowski i in., *Zobowiązania. Część szczegółowa*. Warszawa: 85–90.
- Chandra, Y., Munoz, P. (2022). *Non-fungible token – enabled entrepreneurship: A conceptual framework*. „Journal of Business Venturing Insights” 18: 1–9.
- Gliniecki, B. (2022). *Komentarz do art. 535*, [w:] M. Balwicka-Szczyrba, A. Sylwestrzak (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz*. LEX/el.
- Grzybczyk, K. (2022). *Non-fungible token a prawo autorskie*. „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” 2: 22–38.
- Hayes, L.H.R., Himmelrich, N.T. (2022). *The Basics of Non-Fungible Tokens and NFT Transactions*. „The Licensing Journal” 5: 1–3.
- Michalak, A., Mioduszeński, M., Raglewski, J., Rasiewicz, J. (2016). *Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz*. LEX/el.
- Mularski, K. (2022). *Komentarz do art. 919*, [w:] M. Gutowski (red.), *Kodeks cywilny, t. 3: Komentarz do art. 627–1088*. Legalis/el.
- Olejniczak, A., Rakiewicz, M. (2022). *Komentarz do art. 603*, [w:] M. Gutowski (red.), *Kodeks cywilny, t. 2: Komentarz do art. 353–626*. Legalis/el.
- Ross, D., Cretu, E., Lemieux, V. (2021). *NFTs: Tulip Mania or Digital Renaissance?* [w:] 2021 IEEE International Conference on Big Data (Big Data). Orlando, FL, 2262–2272.
- Sobolewski, M. (2014). *Znaki legitymacyjne – istota i znaczenie. Problematyka przepisów dotyczących umorzenia znaków legitymacyjnych*. „Zeszyt Studencki Kół Naukowych Wydziału Prawa i Administracji UAM” 4: 200–208.
- Sokołowski, T., Żok, K. (2021). *Art. 44*, [w:] M. Gutowski (red.), *Kodeks cywilny, t. 1: Komentarz do art. 1–352*. Legalis/el.
- Wachta, B. (2022). *„Własność” niewymienialnych tokenów (NFT)*, [w:] R. Bieda, Z. Okoń (red.), *Metaświat. Prawne i techniczne aspekty przełomowych technologii*. Warszawa: 125–140.